

	Центральноукраїнський педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни: СУЧАСНІ ІСТОРІОГРАФІЧНІ СТУДІЇ			
		Статус дисципліни: вибірковий компонент			
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»				
Спеціальність	032 «Історія та археологія»				
Освітня програма	Історія та археологія				
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)				
Форма навчання	денна				
Курс	II				
Семестр	4				
Обсяг дисципліни	Кредити	3,5	Години	105	
	Лекційні			14	
	Практичні/семінарські			12	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			79	
Семестровий контроль	<i>залік</i>				
Викладач	Ковальков Олександр Леонідович , кандидат історичних наук, доцент				
Контактна інформація	o.l.kovalkov@cuspu.edu.ua				
Кафедра	історії України та всесвітньої історії				
Факультет	історії, бізнес-освіти та права				
Предмет навчання	<p>Українська історична наука перебуває на переломному етапі свого розвитку. Це визначає особливу важливість вивчення головних тенденцій розвитку історичної науки в світі, сучасних тенденцій в історіографічному процесі, не орієнтованого на вичленення «магістрального шляху» пізнання минулого, а представляє все багатство, різноманіття історичної науки, широкий арсенал методів і форм історичного пізнання, розроблений протягом останніх десятиліть. З огляду на це, навчальна дисципліна «Сучасні історіографічні студії» є важливою в циклі підготовки аспірантів і здатна допомогти їм під час здійснення власних наукових історичних досліджень. Розуміння тенденцій сучасного історіографічного процесу, провідних його шкіл і напрямків змушує по-новому, з позицій сучасних досягнень у різноманітних галузях науки, вивчати різні історичні проблеми.</p> <p>Світоглядний аспект історичної науки особливо рельєфно проступає у сфері історіографії, де порівнюються як різні методологічні підходи, так і результати історичних досліджень. Вивчення історії історичної науки розширює кругозір і допомагає слідкувати за рівнем її розвитку: визначати ступінь вивченості тих чи інших проблем і бачити нові дослідницькі рубежі. Історія історичної науки є частиною суспільної думки всієї духовної культури. Вивчення курсу «Сучасні історіографічні студії» включає в себе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення з загальними тенденціями історіографічного процесу останніх десятиліть ХХ – початку ХХІ ст. в державах Західної Європи, Північної та Латинської Америки й провідних держав Азії, Африки й в Австралії; – вивчення теоретично-методологічних підходів провідних напрямків і течій в сучасній історіографії, як «традиційній», так 				

	<p>і «новій історичній науці»;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знайомство з основними школами і течіями в сучасній історичній науці; – вивчення праць їхніх найбільших представників; – трактування важливих проблем вітчизняної і всесвітньої історії з погляду новітніх концепцій і методологічних підходів.
<p>Мета</p>	<p>Метою навчальної дисципліни є сформулювати в аспірантів розуміння головних сучасних тенденцій розвитку історичної науки, її зв'язків з іншими суміжними історичними дисциплінами та іншими науками, що може сприяти їм при здійсненні власних наукових історичних досліджень. Дати характеристику основних шкіл і напрямків новітньої історіографії, ознайомити здобувачів вищої освіти з науковим доробком їх провідних представників.</p>
<p>Компетентності</p>	<p style="text-align: center;"><i>Інтегральна компетентність:</i></p> <p>Здатність розв'язувати комплексні завдання та проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері історичної науки, що передбачає глибоке переосмислення на основі сучасної методології і джерел наявних та продукування нових цілісних знань, впровадження сучасних досягнень історичної науки у професійну та/або науково-педагогічну діяльність.</p> <p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності (ЗК):</i></p> <p>ЗК 1. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.</p> <p>ЗК 2. Здатність створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування нових ідей (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, в тому числі й у міждисциплінарних галузях.</p> <p>ЗК 4. Готовність дотримуватись етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до самоорганізації, планування й розв'язання задач власного професійного й особистого зростання.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 7. Здатність знаходити, обробляти та критично аналізувати інформацію з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК 9. Здатність до фахового спілкування з непрофесіоналом у галузі.</p> <p style="text-align: center;"><i>Фахові компетентності (ФК):</i></p> <p>ФК 1. Володіти найбільш передовими, концептуальними та методологічними знаннями за спеціальністю 032 «Історія та археологія», уміння застосовувати їх у власних дослідженнях.</p> <p>ФК 2. Готовність до міждисциплінарних досліджень та залучення методик інших наук.</p> <p>ФК 3. Здатність застосовувати уміння критичного аналізу, оцінки і прогнозування нових та складних ситуацій.</p>

	<p>ФК 4. Здатність розробляти та реалізовувати власні науково-дослідні проекти, які дозволяють розв'язувати значущі наукові, соціальні, культурні, етичні проблеми і дають можливість створити нове знання.</p> <p>ФК 5. Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності.</p> <p>ФК 6. Здатність ініціювати наукові проекти у галузі історичної науки та у професійній сфері діяльності, проявляти лідерство та автономність на всіх етапах їх реалізації.</p> <p>ФК 7. Здатність дотримуватись етичних і моральних норм, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>ФК 8. Готовність до професійної діяльності, з урахуванням особливостей фаху історика та актуальних проблем сучасної гуманітаристики.</p> <p>ФК 9. Здатність до популяризації науково-історичного знання.</p> <p>ФК 10. Готовність до роботи з ресурсами, необхідними для докторського дослідження.</p>
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знати основні теоретичні і методологічні підходи до вивчення історії історичної науки, принципи і методи історіографічного пізнання, основні типи і види історіографічних джерел; – володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі; – орієнтуватися в головних тенденціях розвитку історичної науки на сучасному етапі, знати провідні школи й напрямки, їхніх представників та їхні наукові праці; – розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності; – розуміти загальні та специфічні риси сучасного історіографічного процесу в різних країнах і регіонах Західної Європи, США, державах Сходу; вміти пов'язати головні його тенденції з особливостями розвитку української історіографії; – застосовувати у професійній діяльності у сфері історії сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження й обробки інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів; – зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Змістовий модуль 1. Головні осередки історичної науки в світі. Сучасний історіографічний процес</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Теми лекцій</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні тенденції історіографічного процесу останньої третини ХХ – початку ХХІ ст. 2. «Традиційна історіографія» і «нова історична наука»: партнери чи суперники? 3. Постмодерністський виклик і новітня історіографія. <p style="text-align: center;"><u>Завдання для самостійного опрацювання</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні осередки розвитку історичної науки й напрямки

досліджень в державах Західної Європи.
 2. Історична наука в державах Центральної та Південно-Східної Європи.
 3. Історичні наукові центри й напрямки досліджень в державах Північної й Латинської Америки.
 4. Сучасний стан історичної науки в державах Азії, Африки та в Австралії.
 5. Інтернаціоналізація історичної науки. Міжнародні історичні конгреси істориків кінця ХХ – початку ХХІ ст.
 6. Українська історична наука в системі міжнародних наукових комунікацій.

Змістовий модуль 2. Течії й напрямки в сучасній історіографії
Теми лекцій

1. Горизонти глобальної історії.
2. «Історія знизу»: усна, локальна та мікроісторія.
3. Кліометрія та «нова економічна» й «нова соціальна» історії.
4. Психоісторія й «нова історична біографістика».

Теми семінарських занять:

1. Глобальна історія.
2. Тотальна історія.
3. Постколоніальний дискурс і «заморська історія».
4. Мікроісторія.
5. Історія повсякдення.
6. Гендерна і жіноча історія.

Критерії оцінювання роботи студентів

Вивчення навчальної дисципліни «Сучасні історіографічні студії» завершується заліком, тож загальна сума балів, які здобувачі вищої освіти можуть отримати продовж семестру, складає **100** балів.

Основною формою роботи аспіранта під час вивчення дисципліни є підготовка практичних завдань до семінарських занять і участь в обговоренні винесених на них проблем. Робота на кожному семінарському занятті оцінюється від **1** до **5** балів. При оцінюванні усних відповідей враховуються:

- повнота і глибина розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- використання для обґрунтування своєї думки історіографічних джерел і наукової літератури;
- емоційність та переконливість;
- культура мови.

Оцінку «відмінно» (5 балів) аспірант отримує за:

- глибокі та системні знання питання, що розглядається;
- уміння самостійно набувати знання, визначати тенденції історіографічного процесу;
- представлення власних неординарних суджень щодо проблеми, яка розглядається;
- застосування вивченого матеріалу для винесення аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи);
- користування широким арсеналом засобів доказу своєї думки; вирішення складних проблемних завдань;
- використання в ході підготовки різних джерел інформації;
- вміння логічно і творчо викласти матеріал в усній та

письмовій формі.

Оцінка «добре» (4 бали) виставляється, коли:

- здобувач вищої освіти вільно оперує вивченим матеріалом;

- має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал у стандартних ситуаціях;

- правильно відтворює логіку історіографічного процесу;

- здатен опрацювати матеріал самостійно;

- користується додатковими джерелами інформації.

- Оцінка «задовільно» (3 бали) виставляється в разі, якщо:

- аспірант знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями;

- орієнтується в проблемі, яка розглядається;

- підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами;

- його відповіді непослідовні та нелогічні.

- Оцінку «незадовільно» (0–2 бали) аспірант отримує, якщо він був присутній на занятті, але:

- може дати відповідь з кількох простих речень;

- здатен усно відтворити окремі частини теми;

- має фрагментарні уявлення про роботу з історіографічними джерелами;

- слабо орієнтується в проблемі, яка розглядається.

- розрізняє окремі аспекти теми без зв'язку між ними.

Таким чином, за роботу під час семінарських занять здобувач вищої освіти може отримати до **30** балів.

Продовж семестру аспіранти мають виконати завдання, винесені на самостійне опрацювання й оприлюднити результати цієї роботи на колоквіумі. Кожне завдання оцінюється від **1** до **5** балів. При оцінюванні завдань, винесених на самостійне опрацювання, враховуються:

- повнота і глибина розкриття питання;

- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;

- використання для обґрунтування своєї думки історіографічних джерел і наукової літератури;

- акуратність оформлення письмової роботи.

Таким чином, питання, винесені на самостійне опрацювання, можуть бути оцінені до **30** балів.

Продовж вивчення навчальної дисципліни аспіранти мають підготувати і здати у встановлених термін індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) у формі наукового реферату. Тематику ІНДЗ аспірант обирає на власний розгляд, і вона може торкатися:

- особливостей розвитку історичної науки в окремій країні Західної Європи, Північної та Латинської Америка чи Азії;

- характеристики напрямку історичних досліджень чи історіографічної школи;

- аналізу наукового доробку окремого історика чи огляд-рецензія окремого історіографічного джерела.

ІНДЗ оцінюється з урахуванням його змісту, оформлення та захисту. Враховуючи бурхливий розвиток інформаційних технологій, при оцінюванні ІНДЗ значна увага приділяється ступеню самостійності виконаної аспірантом роботи. ІНДЗ

	<p>оцінюється в 40 балів, котрі розподілені наступним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підбір та репрезентативність історіографічних джерел та наукової літератури – до 5 балів; – зміст роботи – 30 балів; – оформлення – 5 балів. <p>Підсумкова семестрова (залікова) оцінка (до 100 балів) є сумою балів, отриманих здобувачем під час семінарських занять (до 30 балів), представлення результатів самостійної роботи (до 30 балів) і захисту ІНДЗ (до 40 балів). Залік виставляється здобувачам вищої освіти, які виконали всі види навчальної роботи за результатами поточного контролю, і не передбачає обов'язкової їх присутності на заліковому заході. Аспірантам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з навчальної дисципліни «Організація наукового історичного дослідження» (набрали не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у відомість обліку успішності та залікову книжку.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p style="text-align: center;">Вимоги викладача:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засвоєння навчальної дисципліни «Сучасні історіографічні студії» передбачає обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання, та написання ІНДЗ. 2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений викладачем термін. 3. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він має можливість здати виконані завдання під час консультацій.
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Інститут історії України НАН України: URL: www.history.org.ua/ • Міжнародний комітет історичних наук: URL: www.cish.org/ • Електронна бібліотека (Україна): URL: www.lib.com.ua/ • ACLS History E-Books Project (США): URL: www.historyebos.org/ • Hartford Web Publishing (США): URL: www.hartforf.hwp.com/ • Instytut Pamięci Narodowej (Польща): URL: www.ipn.gov.pl/ • Nauka w Polsce (Польща): URL: www.naukawpolsce.pap.pl/ • Redakcja «Historycy.pl» (Польща): URL: www.historycy.pl/
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Барг М. Эпохи и идеи: становление историзма. М., 1987. 348 с. • Гордієнко В. В. Історіографія всесвітньої історії. Умань, 2012. 434 с. • Драч О. О. Зарубіжна історіографія всесвітньої історії. Черкаси. 2015., 164 с. • Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле: Пер. з поль. К., 2012. 264 с. • Зашкільняк Л. Методологія історії: від давнини до сучасності. Львів, 1999. 226 с. • Зашкільняк Л. С. Сучасна світова історіографія. Львів, 2007. 309 с. • Історична наука: термінологічний і понятійний довідник /

В. М. Литвин, В. І. Гусев, А. А. Слюсаренко та ін. К., 2002. 430 с.

- Історіографічний словник: навчальний посібник для студентів історичних факультетів університетів / за ред. С. І. Посохова. Х., 2004. 320 с.
- Нові підходи до історіописання / За ред. Пітера Берка. К., 2013. 368 с.
- Яковенко Н. Вступ до історії. К., 2007. 376 с.

Список джерел і літератури до кожної з тем лекції, семінарського заняття чи теми, винесеної на самостійне опрацювання, міститься в навчально-методичному комплексі дисципліни.